

Hodslavice – Straník – Kojetín – Svinec – Nový Jičín

Základní trasa: Hodslavice – Straník – Kojetín – Svinec – Nový Jičín, stoupání 324 m, klesání 388 m

Kratší trasa: Bludovice – Čerťák, rozc. – Skalky, rozc. – Nový Jičín 5,5 km, stoupání 165 m, klesání 181 m

Předposlední letošní společná akce nás zavede do Podbeskydské pahorkatiny v blízkosti města Nový Jičín. Základní varianta je z hlediska značení naprosto jednoznačná, vede totiž stále po červené značce z Hodslavic přes obce Straník, Kojetín, vrchol Svinec a rekreační areál Skalky až do Nového Jičina. Zkrácená trasa pak má svůj počátek v Bludovicích, odkud se půjde dále po zelené značce (a současně naučné stezce) přes rozcestí

Čarták až k rekreačnímu areálu Skalky a odtud již shodně se základní trasou až do Nového Jičína. Jak základní, tak i kratší trasa jsou zcela nenáročné, pouze na kratší trase bývá v úvodním úseku více bahna.

Hodslavice

Historie obce (zdroj www.hodslavice.cz)

Hodslavice, německy Hotzendorf, jedna z větších vesnic okresu Novojického, leží na rozhraní Kravařska a Valašska v údolí po obou stranách silnice spojující Nový Jičín a Valašské Meziříčí. Údolí to ohraničeno je se všech stran pahrbky více méně vysokými a pohořím s horami: Trojačkou, Holou Dolinou, Hundorfem, Huštínem, Krátkou, Dlouhou a konečně Javorníkem.

Po údolí rozkládají se pole i luka, a jen tu a tam spatříme vysoké návrší s útulným lesíkem.

Celkem údolí to nemá do sebe nic zvláštního; pozorujeme-li však seskupení pahrbků záp. od Hodslavic ležících, v oči bije podoba homolovitá, jejíž střed je silně prohlouben.

Seskupení těchto návrší je prorváno směrem západně ke Straníku, více však směrem na východ k Hodslavicím.

Horní konec Hodslavic leží na straně jižní směrem k Val. Meziříčí, odtud k severu ves se úží, kudy se jednak potok Zrzávka, jednak silnice k Novému Jičínu vine. Vesnice tvoří podélnou ulici. Domky stojí vesměs ojedinele uprostřed zahrádek. Něco nad středem Hodslavic ku hornímu konci přiléhá kolmo řada domků stojících podél silnice k Mořkovu vedoucí; část tato nazývá se "Brno". Jiné části Hodslavic slují: Horní konec, Dolní konec, Malá strana (v pravo potoka). V "Dolním konci" jmenuje se tato část "Městečko". Ještě dosud v dolní části dědiny je slyšeti: "jsme z Rohliny", úpomínka to na druhdy samostatnou osadu, která asi koncem 16. století s Hodslavicemi v jednu obec splynula.

O prvních začátkách Hodslavic nelze s určitostí ničeho říci, víme jen, že jsou původu starého a mají název od zakladatele Hodslava. Náležely počátečně ku zboží Starojickému, načež přiloučeny ke statku Štramberku.

Ve starších dobách, kdy byly Rohlina a Hodslavice samostatnými, vedly i silnice poněkud jinak než nyní. Na začátku tohoto století byla lesem cesta vysekána k Val. Meziříčí, a jakž takž trámy na přič položenými upravena. Horním koncem byla cesta tak chatrná, že cesta potokem zdála se býti pohodlnější. Poněkud lepší cesta vedla od čís. 69. na západ v údolíčku Hostašovicím a Jesenicí, jež připojila se k cestě vedoucí z Val. Meziříčí na Starý Jičín; v nynější době však po té cestě není ani památky.

V dějinách Hodslavice poprvé se připomínají r. 1411., kteréhož pan Lacek st. z Kravař a na Štramberce pustil jim odmrť.

Jaké osudy stíhaly pak Štramberk a osady k němu příslušící, v "Přehledu dějin" vypravováno.

I Hodslavicím snášeti bylo všelijakých svízelných a útrap. Roku 1585 zuřil zde mor od Letnic až do Vánoc.

Za dob pozdějších, zejména za války třicetileté (1618 - 48), dědina nepříteli mnoho zakusila.

Že okolí stalo se také jevištěm válečných srážek a potýček, vysvítá z vojenských zbraní, ostruh a podobných věcí zde nalezených.

Když olomučtí Jesuité drželi v letech 1624 - 1773 panství Novojicko - Štramberské, bylo v Hodslavicích koncem 17. století: 24 sedláků, 1 fojt, (bez roboty), 2 zahradníci, kteří semeno na panské role dováželi, a 24 domkařů, z nichž 5 nerobotovalo. Odváděli ročně: platu ve 5 lhůtách celkem 51 zl. 57 kr.; o sv. Michalu: 19 slepic, anebo za 1 po 6 kr. = 1 zl. 54 kr.; 8 1/2 husy aneb za 1 po 12 kr. = 1 zl. 42 kr. Měly 6 lánů 4 3/4 osminy pozemků, platili však "kontribuci" ze 6 lánů 2 1/4 osminy. Z těch bylo 5 lánů rolí, i dáváno "odúmrtého" z každého lánu po 20 groších bílých.

Fojt dovážel vrchnosti vína ročně 2 bečky desetivědrové a robotníci také tolik. Tito jezdili pro panské dříví a vozili potraviny do jezuitského konviktu olomuckého.

Po zrušení řádu jezuitského r. 1773. vzdáno panství Novojicko-Štramberské rytířské akademii Tereziánské ve Vídni.

Lepší časy nastaly, když r. 1848 robota vzala za své. I Hodslavice staly se samostatnými, což ku jejich rozkvětu velmi prospělo.

Hodslavice mají nyní 189 čísel a 1491 obyvatelů, z nichž je 492 katolíků a 999 evangelíků.

R. 1834. měly Hodslavice 146 domů a 984 obyvatel, (234 kat. a 750 evang.); r. 1880: 182 domů 1386 obyv. (573 kat., 808 evang., 5 židů). Gruntů je celkem 20, ostatní obydlí jsou menší domky a dřevěné chaloupky. Statky i chalupy rozestaveny jsou kolem cest, ony hlavně kolmo, tyto podélně u silnice. Jak staří Hodslavjané svérázně dřevěné stavby svých příbytků prováděli, viděti z připojených vyobrazení "Adamova gruntu" a fojtovy stodoly.

1) Obyvatelstvo zaměstnává se většinou rolnictvím. Valná část lidu zaměstnána je v továrnách novojických. Jiná část provozuje řemesla.

Půda nevykiká úrodností, poněvadž mnohé pozemky jsou na návrších; ale ani v nížinách není o mnoho lepší.

Přece však půda ležící směrem záp. a sev. valně se odlišuje od ornice ležící k jiným stranám. Je to t. zv.

červenice obsahující součástky železité. V těch místech nachází se mnoho tvrdých skal, z nichž lámou kameny pykrit a tešenit. "Červenice" je mnoho úrodnější než písčité a jílovité půda hlavně na jihu a vých. Hodslavic.

Pozemků k Hodslavicím náležejících jest 927 ha 85.94 a.

Jednotlivé partie polí mají své názvy: "Čtenice", kde v nedalekém, příjemném údolíčku ubíhá bublavý potůček, k němuž připojuje krystalovou železitou vodu studánka zde se nacházející. Od té studánky slove potok

"Zrzavkou" pro rezavou barvu; od ní as tři kroky vzdálena je studánka, jejíž zápach sírovodíkový již z daleka

prozrazuje, že obsahuje vodu sirnou. V místech těch nachází se nyní obrázek sv. Cyrila a Methoděje na silném dřevěném sloupu. Mnoho je míst se jménem "Ve včelíně", úpominka to dob starších, kdy včelařství zde velmi kvetlo, majíc k tomu vhodná místa, kolem nichž množství lip bylo vysázeno. Jiná pojmenování jsou: Na kopci, V prostředním a Zadku, postupně dle uložení polí od Hodslavic směrem západním, ve střední části Hodslavic mají Na zadku pěkný lesík V pádole. Zde také polnosti jednotlivých rolníků rovnoběžně probíhají. Některý rolník má pole Za humny, jiný Na hůrkách (vých.) a dále Pod lesem. Tam pole mají většinou obyvatelé horní části Hodslavic, kdežto ve střední části mají V křiku, Na křičkách. Zde sousedí role s rolí V brodku. ("Křik" je prý pojmenování od svedené zde potyčky.) Dále V končinách, kde v první pol. tohoto stol. dolovalo se na železnou rudu - ocelek.

Jiný název pro ta místa je Na púštích, poněvadž nachází se zde mnoho šterku z vykopaných šachet. Na horách hraničí pole hodslavská s životovskými. Jdeme-li do Hostašovic, zůstanou nám pole Pod zámekem v levo, nazvané dle umělé kulovité vyvýšeniny asi 50 m. v průměru. Návrší to stávalo uprostřed rybníka panského, dávno již zašlého. Na tom návrší nacházel se letohrádek. Majetník Zámčiska (jak to jmenují) pustil se do kopání pokladu, který prý tam byl uložen; leč hledal marně. Našel několik měděných penízů; jaké to peníze byly, neví nikdo. V "rybníku" při orání našel se stříbrný peníz z dob Leopolda II. Rybníků bývalo druhdy v Hodslavicích několik, a dva, jež byly na horním konci, byly největší, jak podle hrází lze souditi; menší byl směrem k Mořkovu. Přejdeme-li potok nad rybníkem, octneme se v Podhájí Hájí.

Nejstarší a nejpamátnejší budovou zdejší je dřevěný katolický kostelík, stojící na místě starého chrámu již r. 1437 připomínaného.

Ku konci 15. stol. byl kostelík ten porouchán, tak že r. 1523 nařizeno bylo odváděti desátky na opravu pobořeného kostela. V nynějším chrámku je na přičce ve věži nápis: "roku 1551. 9. měs. 4 dne," který dp. farář Dr. Englisch prozkoumal a napsati pak dal a přibíti nad hlavní dvěře v kostele. Zdá se, že doby té nově zbudovaný kostelík vysvěcen. Brzy na to zabrali jej však Moravští Bratři, kteří konali v něm své bohoslužby až do r. 1624.

Prvním farářem jejich r. 1588 připomíná se Eliáš Horný, a druhý r. 1600 znám je pouze pode jménem Bartolomeus; roku 1614 následoval Jacobus Archesius Polnický. Za tohoto duchovního lity byly 2 zvony; větší měl nápis: "Jacobus Archesius Polnický, pastor Hodslavský, Mořkovský, Veřovský a r. 1614 Kanus Sturm, Gussmich zu Troppau. Sacharia Gertner"; zvon ten byl r. 1875 přelit, neboť byl prasklý. Menší zvon dosud honosí se nápisem: "Gloria in excelsis Deo 1615". Zajímavá je dřevěná kazatelna, pak i kalich ze starší doby vkusně ornamentovaný. Oltář je slohu barokového a zbudován byl od Jesuitů v Novém Jičíně r. 1658. Patronem kostela je sv. Ondřej. Podotknouti dlužno, že podloubí, jež je dosud v zadní části kostela, bylo dříve kolem celého chrámků. Opraven byl r. 1875, 1892 a po udeření blesku dne 30. června r. 1895.

Od r. 1624 osada na krátko přifařena ku Nov. Jičínu, pak ku Štramberku, napotom k Mořkovu a v letech 1690 - 1857 ku Životicím. Roku 1857 katolická fara v místě zřízena.

Sem přifařena je i sousední obec Hostašovická, tak že ku zdejší kat. církvi počítá se na 1000 duší. (Matriky vedeny původně v Životicích; nejstarší v Hodslavicích jsou z r. 1766 - 1784 - 1785).

Desátky z dob dřívějších obnášely 16 měr rži a 16 měr ovsu; každý sedlák po 1 slepici a Životice, Hodslavice i Veřovice a Mořkov dohromady 27 sáhů dříví. Desátky ty přestaly roku 1861. - Koleda byla neurčitá a byla zvlášť vybírána od faráře i rektora. Mimo tyto dávky měla fara životická v užívání pole, která při téže faře zůstala až do dnešního dne.

Po levé straně cesty k Mořkovu stojí kaplička Panny Marie. Křížů je velmi málo; jeden, z kamene vytesaný, stojí před kostelem a byl r. 1894 dne 4. května posvěcen; před tím tam býval dřevěný a jednoduchý kříž. Jiný kříž postaven r. 1858 na novém hřbitově. Dříve pochovávalo se na hřbitově kolem kostela.

Druhou zajímavou budovou je evangel. kostel s úhlednou věží, opatřenou hodinami. Zvony jsou dva z r. 1852; na prvním je nápis: "Nákladem ev. církve a. v. Hodslavské."

Velký zvon má symbol: "Víra, naděje, láska"; malý: knihu s nápisem "Biblia". Dříve zde stála dřevěná evang. modlitebna bez věže; r. 1818 postaven zděný kostel rovněž bez věže, kteráž byla přistavěna teprve r. 1845.

Nynější evang. hřbitov založen téhož roku jako katolický (1858) a nalézá se u prostřed dědiny po levé straně silnice, jdeme-li z horního konce na dolní. Uprostřed stojí kříž a opodál v zadu postavena je kostnice s malou vížkou, v níž umístěn je zvonek.

Mezi oběma kostely poněkud v pozadí spatříme úhlednou zahrádku s mnoha růžovými kři.

Uprostřed zahrad malým chodníkem přijdeme před chudobnou chaloupku, ve které se narodil nezapomenutelný otec národa Fr. Palacký.

V rodném domě F. Palackého se v současnosti nachází malé muzeum. V současnosti má obec 1740 obyvatel.

Přírodní památka Polštářové lávy ve Straníku

Skalka s kapličkou na S. okraji obce Straník u silnice Straník – Kojetín. Ve skalce vycházejí na povrch polštářové lávy těšinitové asociace, které jsou typickým produktem podmořského vulkanismu v rámci

spodnokřídového hradištského souvrství slezské jednotky. Odkryta je celková mocnost asi 5 m. Lávu tvoří pyroxenický monchiquit, což je tmavá, jemnozrná hornina, někdy s orbikulární stavbou (orbikule až variolity). Na výchozu naprosto převažují masivní šedé až tmavě šedé typy, které jsou drobnozrné až jemnozrné a většinou porfyrické. Vyrostlice tvoří tmavé minerály (amfibol, pyroxen a vzácně biotit). Okraje polštářů mají amygdaloidní (mandlovcovou) texturu s mandlemi s karbonátovou výplní. Tato lokalita je zcela ojedinělá v rámci celé ČR.

Přírodní památka Pikritové mandlovce u Kojetína

V oboustranném zářezu silnice na místě bývalého lomu jsou odkryty pikritové mandlovce těšinitové asociace. Bývalý lom využíval spodnokřídové vulkanity těšinitové asociace slezské příkrovové jednotky. Silniční zářez v místě zaniklého lomu u Kojetína protíná těleso podmořského lávového výlevu. Zdejší lávy se řadí k porfyrickým pikritům. Vyznačují se převahou augitu, vysokým obsahem olivínu a minimem živců. Hornina je makroskopicky světle nazelenale šedá, světle skvrnitá, protkaná nepravidelnou sítí kalcitických žilek. Textura je většinou drobně amygdaloidní (mandlovcová), struktura porfyrická nebo mikroporfyrická.

Svinec

Vrchol **Svinec** se nachází v blízkosti města Nový Jičín v nadmořské výšce 547 metrů nad mořem. 22. prosince 1994 byl vyhlášen za přírodní rezervaci. Severní svahy jsou porostlé lesem, zatímco vrcholová partie a jižní svahy jsou bezlesé, pokryté loukami s pásy křovin. Na kopci se nachází skiareál se sjezdovkou dlouhou 470 metrů a s převýšením 120 metrů. Podle pověsti poblíž kdysi pásli ovce sirotek Jakub, chlapec neposlušný a vzpurný. Když mu sestra přinesla oběd, volal na ni: "Než bych toto mizerné jídlo jedl, ať raději zkamením a ať mě svině sežerou!" Vtom z lesa vyběhly dvě svině, chlapce ubily a sežraly. Chléb, který mu sestra donesla, se proměnil v kámen a z džbánu od mléka vytryskla voda. Kopci nad studánkou se od té doby říká Svinec. Území je cenné zejména kvůli rostlinným společenstvům druhově bohatých luk a pastvin. Roste zde několik druhů orchidejí (vstavač bledý, vstavač mužský), dále hořec křížatý, hořec brvitý, chrpa čekánek, rozrazil ožankový, modřeneček chocholatý, prvosenka jarní a další druhy. V lese na severním svahu pak roste například česnek medvědí, zapalnice žluťochovitá nebo bažanka vytrvalá.

Nový Jičín

Nový Jičín (německy *Neutitschein*) je okresní město v Moravskoslezském kraji, 34 km jihozápadně od Ostravy na řece Jičince. Žije zde téměř 24 tisíc obyvatel. Je známé především pravidelným čtvercovým náměstím s podloubím a historickým renesančním domem Stará pošta, Žerotínským zámkem a bohatou česko-německou historií. Sídlí zde také Muzeum Novojičínska. Historické jádro města je městskou památkovou rezervací. Roku 2001 byl vyhlášen Historickým městem roku. Nový Jičín je sídlem známé firmy Tonak. Zemřel zde slavný generál Ernst Gideon von Laudon.

Historie Nového Jičína se datuje od roku 1313, kdy Jan Lucemburský vydal listinu, na jejímž základě mohlo město Nový Jičín vybírat clo a mýto. Město je ale bezesporu daleko starší, protože výše uvedená privilegia se udělovala jen městům velkým a s delší tradicí. Protože však se nedochovaly žádné dřívější zmínky o městě (pravděpodobně kvůli několika požárům - viz později), město si svůj vznik spojuje s touto událostí. Počátkem 14. století se Nový Jičín dostává pod ochranu Pánů z Kravař. Právě z této doby pochází nejstarší zpráva o Novém Jičíně v roce 1313, kdy český král Jan Lucemburský uděluje městu právo vybírat mýto. Vok III. a Jan IV. z Kravař udělili městu v roce 1373 práva odúmrti a výročního trhu na svátek sv. Ducha a ustanovili výši městské daně 80 hřiven českých grošů a konání procesí s kříží. Páni z Kravař patřili k jedné z větví rodu Benešoviců, která ve 13. století vlastnila rozsáhlé pozemky na Moravě, zejména na Opavsku. Jelikož měli o město velký zájem, povolili mu pořádat výroční trhy a vzdali se práva odúmrti, což v té době znamenalo, že lidé si mohli svobodně rozhodnout, co se stane s jejich majetkem po jejich smrti. V roce 1397 se poprvé v psaných textech objevuje název města Nový Jičín, do té doby se psalo pouze Jičín. Z období pánů z Kravař pochází původní gotická podoba nynějšího Žerotínského zámku a městské opevnění.

V letech 1408 - 1416 spravoval panství Lacek z Kravař na Helfštýně, moravský zemský hejtman a nejvyšší purkrabí pražský, jenž v roce 1415 organizoval protesty české šlechty proti Husově uvěznění a upálení v Kostnici. V letech 1421 - 1434 vládl na panství Jan z Kravař zprvu spojenec krále Zikmunda a opavského knížete Přemka, po roce 1427 ale spojenec husitů. Tím se stal pod vlivem důsledků tažení Jana Tovačovského z Cimburka, jenž jako vůdce moravských husitů v roce 1427 dobyl města Nový Jičín, Hranice, Fulnek a Odry. Roku 1434 umírá Jan z Kravař coby poslední pán z Kravař z jičínsko-fulnecké větve a město odkazuje Ctiborovi z Cimburka, který se zasloužil například o obnovení privilegia fojství v Šenově. Po smrti Ctibora se města ujímá jeho dědic - syn Jan z Cimburka, který poté vše odkazuje své dceři Kunce. V této době se poté ještě ve vedení města vystřídal několik dalších šlechticů Jindřich z Boskovic a Petr hrabě ze svatého Jiří a Pezinku, kteří se

snažili rozšiřovat český lid ve městě, vydávali listiny v češtině a podobně. V roce 1455 město získalo druhý výroční trh a v roce 1492 třetí výroční trh. Vrchnost se zasloužila o vznik dvou předměstí - horního a dolního. V těchto předměstích žili především (ve větší míře než v centru) Češi. Roku 1500 prodává Jan z Kunovic město Žerotínům, čímž začíná jejich 58 let dlouhá vláda.

V roce 1523 bylo k Novému Jičínu přikoupeno panství Štramberské s vesnicemi Libhošť, Veřovice, Mořkov, Hodslavice, Životice a další. Roku 1533 si Žerotínové mezi sebou rozdělují jednotlivé části nově vzniklého panství, kdy Bedřich získává skoro celé panství novojičínsko-štramberské, kromě Starého Jičína s okolím, které získává jeho bratr Vilém. Tímto se také roku 1533 zaniká spojitost Nového Jičína se Starým Jičínem. Další zajímavostí je, že mezi Novým Jičínem a Rybím existuje vesnice Támovice, která později zaniká a zůstává z ní jen kostel sv. Kateřiny, který se dochoval do dnešních dnů.

Žerotínové se hned v počátku 16. století stávají tzv. starožitným rodem, což je zařadilo mezi elitní rody té doby. Žerotínové roku 1501 věnují městu svůj svobodný dům (je osvobozen od poplatků), do kterého se stěhuje radnice. Prvním smolným rokem pro Nový Jičín se stává rok 1503, kdy město zachvacuje mohutný požár, který spálil kompletně celé dřevěné město i s archívem; v důsledku tohoto neštěstí se nezachovala ani zakládající listina města, ani další důležité listiny, které by mohly více osvětlit historii Nového Jičína.

Ihned po požáru (prvním, ne však posledním v dějinách města) se staví kompletně nové zděné město, z této doby pochází i podloubí. Mezitím se městu roku 1543 dostalo veliké pocty ze strany tehdejšího krále – Ferdinanda I., který povolil městu pečeti své listiny červeným voskem, což bylo privilegium královských měst.

V 16. století se také zvyšuje význam soukenictví. Sukna vyrobená v Novém Jičíně se vyvážela daleko za hranice, například do Polska, Litvy a Ruska či do Uher.

Jan ze Žerotína, který byl posledním Žerotínem ve vedení města, povolil 45 domům z náměstí a jeho okolí svobodně šenkovat a vařit pivo za poplatek 60 zl. ročně. V letech 1539-1544 došlo k potvrzení cechu ševcovského, zámečnického, řeznického a kožešnického.

Žerotínové dávají přednost češtině a Čechům před němčinou a Němcům. Proto také najímali Čechy do svých kanceláří a veškeré písemnictví bylo v češtině. Mezi těmito úředníky můžeme nalézt i nejznámějšího měšťana té doby – Ondřeje Řepu, který dostal například povolení k obchodování s voskem ve městě. Češi obsazovali většinu míst konšelů a purkmistrů. V té době probíhaly i české mše v kostele Nejsvětější Trojice.

Žerotínové tehdy přebudovali tehdejší gotickou tvrz pánů z Kravař na pohodlné renesanční sídlo, nynější Žerotínský zámek.

5. července 1558 se Jan ze Žerotína rozhoduje, že Nový Jičín prodá Janu Kropáčovi z Nevědomí a přestěhuje se na své nově nabyté statky západně od Brna. Obyvatelům i vrchnosti Nového Jičína je známa tvrdost Jana Kropáče a nakonec se s Janem ze Žerotína domlouvá, že se raději vykoupí samo, což se také stalo. Město za to muselo zaplatit 1 170 000 grošů. Město se také rozhodlo, že se vydá pod ochranu Ferdinanda I., který to s radostí přijal, jelikož mu z toho plynuly veliké příjmy od města. Stalo se tak 20. července 1558. Tak se stává Nový Jičín svobodným městem, které podléhalo jen králi - Ferdinandu I. Město sice není královským (nemohlo se účastnit zemského sněmu), ale pouze tzv. komorním. Nejdůležitějším se však stal fakt, že se město zbavilo tvrdého Jana Kropáče a navíc se stalo svobodným komorním městem, a proto se dá označit datum 20.7.1558 jako nejlepší a nejuspěšnější té doby a jako jedno z nejvýznamnějších v historii města vůbec.

V roce 1558 (dle dochovaného urbáře) měl Nový Jičín v centru a na předměstí 277 osídlených domů a asi 2000 obyvatel.

Roku 1560 dostalo město od krále Ferdinanda I. privilegium, že město nebude nikdy a nikým zastaveno nebo odprodáno (což se v budoucnu ale nepotvrdilo - viz dále). Díky Ferdinandu I. mohlo město pořádat ještě více výročních trhů, celkem čtyři a dva týdenní trhy. V dalších privilegiích z roku 1560 město dosáhlo osvobození od berní, posudného a důchodů z panství na dva roky a potvrzení všech starších privilegií. Dále poručil, aby všechny vesnice v panství braly pivo pouze a jen z Nového Jičína. Roku 1562 Ferdinand I. Habsburský rozkazuje Židům (na popud města) v Novém Jičíně, aby do roka opustili město. Až do poloviny 16. století bylo město odkázáno na právní poučení (právní poučení je rada soudcům, jak se v daném sporu zachovat, když si nevěděli rady s případem, tyto rady přicházely z jiných měst) z Hlubčic, která ale odmítala takové rady psát v češtině, a proto se novojičínské obrátili na Ferdinanda I., který roku 1562 rozhodl, že Nový Jičín tímto rokem přechází pod poučení olomoucké.

V čele města tehdy stál purkmistr se třemi konšely. Do města každoročně přijížděl zemský podkomoří, který zároveň vedl i tehdejší novojičínské účetnictví. V té době se začínaly čím dál více objevovat spory se Štramberkem, kvůli kterým se několikrát musela sejít zvláštní komise, která roku 1578 rozhodla, že Štramberk nemusí přispívat na kata do Nového Jičína, ale musí brát novojičínské soudní ponaučení. V roce 1613 byla potvrzena podřízenost štramberského trestního práva Novému Jičínu a Štramberk si zachoval právo svobodného lovu a stavby mlýnů.

V těch letech na území Nového Jičína působilo přibližně 200 mistrů, ze kterých celá jedna třetina byla pouze z řad soukeníků (což opět dokládá význam soukenictví v Novém Jičíně). V té době také vznikají na území města nové cechy, jako například krejčí, pekaři a mlynáři. Díky bohatství Nového Jičína je město schopno koupit od vrchnosti i vsi Rybí a Ženklavu. Nejbohatší měšťan - Ondřej Řepa - si kupuje Závišice, které si přidává i do

svého přivlastku ve jméně, od té doby se jmenuje Ondřej Řepa z Greiffesdorfu a na Závišicích. V roce 1563 stavi Ondřej Řepa nejznámější a nejhezčí dům Nového Jičína – Starou poštu. Zajímavostí o Ondřejovi může být fakt, že se šestkrát stal purkmistrem Nového Jičína (což je něco jako starosta v dnešním pojetí).

17. století nebylo pro Nový Jičín příznivé. V roce 1618 vypuká České stavovské povstání proti Habsburkům, a jelikož Nový Jičín v té době nebyl katolickým, připojil se na stranu protestantů, které vedl zimní král Fridrich Falcký. Fridrich Falcký roku 1620 povýšil město na královské. Po vyhrané bitvě na Bílé hoře se k moci vrací zpět císař Ferdinand II., který za účast na povstání trestá Nový Jičín ztrátou všech privilegií a navíc ho uvrhuje pod správu jezuitů. Tak se stává město roku 1624 opět poddanským. Ještě předtím 25. července 1621 ovšem ve významné bitvě u Nového Jičína krnovský kníže Jan Jiří Krnovský porazil císařskou posádku vedenou plukovníkem Gauschierem, přičemž samotný Gauschier utekl a na novojičínském předměstí bylo pobito asi 400 - 500 zajatých Neapolitánů. Nad jejich hrobem byla o sto let později v roce 1724 postavena Španělská kaple (Neapolitáni patřili ke španělskému vojsku poslanému na pomoc habsburskému římskému císaři).

Jezuité vypudili luterány, obnovili katolické bohoslužby a do roku 1629 město rekatolizovali. Další problémy si město způsobilo tím, že podpořilo protihabsburská vojska dánského generála Mansfelda, která se v Novém Jičíně objevila v létě 1626. Vyhnala katolíky a na jejich místo přišli evangelíci. V létě 1627 se do města vracejí císařské jednotky a vše uvádějí do původního stavu.

Na konci třicetileté války do města přicházejí Švédové, kteří i po zaplacení kontribucí město vyrabovali v roce 1643. Jezuité ovšem během třicetileté války zacházejí ještě dále a rozpouštějí městskou radu a radnice se ze Žerotínského zámku stěhuje opět na původní místo na náměstí, ve kterém byla od roku 1501. Město zasáhly i další pohromy jako morové rány v letech 1624 a 1680.

V 18. století dosahuje produkce sukna svého maxima a z města se tak stává i díky suknu nejvýznamnější město v Přerovském kraji (do kterého spadala města od Kroměříže a Přerova až po Moravskou Ostravu). Nový Jičín produkuje celou polovinu všech suken, které byla v Přerovském kraji vyrobena. Na celé Moravě se více sukna vyrobí pouze v Jihlavě. Novojičínská sukna se exportovala jak do Polska a do Uher, tak hlavně na Slovensko. Samozřejmě Nový Jičín neprodukoval z textilií pouze sukno, ale vyrábělo i jiné vlněné tkaniny jako harasy a cajky.

Během sedmileté války vznikají problémy s produkcí a exportem sukna, exportují se sukna nesprávné velikosti či špatně vyrobená (zmetky). Na Nový Jičín si v té době stěžují uherští obchodníci a Marie Terezie vytváří vyšetřující komisi; na základě výsledků jejího šetření Marie Terezie roku 1759 trestá všechny zainteresované finančními pokutami. Zároveň všechno vyrobené sukno je před vlastním exportem kontrolováno krajským komerčním úředníkem. Podobné problémy se ukázaly i jinde v okolí, například v Příboru či Starém Jičíně.

Do Nového Jičína se v té době dovážela - převážně ze Slovenska - vlna, dobytek, sůl a víno. Protože Slovensko bylo součástí Uher, obchody s ním se prodražovaly díky clu, kterému se říkalo třicátek.

Roku 1710 se staví další pýcha novojičínského náměstí - Morový sloup, jehož hlavním účelem měla být ochrana před morem, což nepomohlo a roku 1715 se v Novém Jičíně objevuje další vlna moru. Díky jezuitské nadvládě se z Nového Jičína začíná pomalu vytrácet český živel, který čím dál více vytlačuje živel německý. Na podporu českého živlu jsou proto konána česká kázání v chrámu sv. Trojice.

V roce 1768 zachvacuje Nový Jičín další ničivý požár, který spálil celé město, zůstala jen část dolního předměstí. A aby toho nebylo málo, roku 1773 je v Novém Jičíně požár další. Na podzim téhož roku se však do Nového Jičína dostává zpráva, že papež zrušil jezuitský řád, čímž městu svítá naděje konce tyranie a trýznění z vlády jezuitů. Proto se město roku 1775 obrací na Marii Terezii s prosbou, aby se z něj stalo město opět svobodné, protože by to pomohlo k růstu obchodu se zbožím (hlavně se sukmem) a tím i k růstu prosperity celého města. Město samozřejmě nezapomnělo připomenout Marii Terezii, že zásobuje sukmem vojsko, že po ničivých požárech se nestačilo město plně vzpamatovat a že ještě 100 domů potřebuje opravy. Marie Terezie po zralé úvaze dne 16. září 1775 zbavila město poddanství a zařadila jej mezi tzv. municipiální města. Tím se stává město opět svobodným, muselo však za to zaplatit 3000 zlatých do státní poklady.

Roku 1785 se začíná se stavbou tzv. Císařské silnice z Hranic do Příbora. Roku 1787 byl v Novém Jičíně zřízen hrdelní soud a vznikla zde i pošta, která byla umístěna - jak jinak - v budově dnešní Staré pošty. Navíc zde ve stejném roce přespává i sám Josef II. při cestě do Ruska a stává se tak první vzácnou návštěvou v tomto městě. Hned další známou osobností, která se v Novém Jičíně zdržela, byl generál Ernst Gideon von Laudon, který zde 14. července 1790 zemřel. V Novém Jičíně také přespává dne 6. února 1800 generál Suvorov při zpáteční cestě do Ruska. Poslední známou osobností v Novém Jičíně v té době byl slavný maršál Kutuzov a car Alexandr I. v roce 1805. Poslední tři výše uvedení přespali v budově dnešní Staré pošty.

V 19. století se v Novém Jičíně objevují první výrobní stroje a dle dochovaných zdrojů Nový Jičín hrál v té době prim v celém kraji. Již roku 1810 soukenický mistr Tautz používá ve své dílně v dnešní Nerudově ulici první spřádací stroj na vlnu, kterým ovšem otáčeli lidé. Až roku 1832 A. F. Dopner použil ve své dílně první parní stroj a založil tak první továrnu. V té době se díky parním strojům začínají v Novém Jičíně vyrábět další tkaniny, jako flaviňáky a flanely.

Ještě významnější se však pro Nový Jičín staly bryčky, které se na počátku 19. století (přesněji roku 1817) začaly v Novém Jičíně vyrábět a které se označovaly jako „Nojtíčanky“. Tyto bryčky se vyvážely až do Ruska a zmiňuje se o nich i Tolstoj ve svém světoznámém díle Vojna a mir.

Roku 1841 se obnovuje kázání v češtině, které bylo předtím v 18. století jezuiti zakázáno. Díky tradici soukenictví se do města vrací opět ve větší míře český živel. V této době se také zvětšuje počet obyvatel, který skoro čtyřikrát převyšuje počet obyvatel v Moravské Ostravě (7 743 vs. cca 2000). Roku 1834 se začíná se stavbou další silnice, tentokrát z Nového Jičína směrem na Bludovice a Valašské Meziříčí. Okolo roku 1832 se v Novém Jičíně začínají objevovat první Židé, které předtím ve 16. století (roku 1562) z města vykázal Ferdinand I.

1. května 1847 nedaleko Nového Jičína, přesněji přes Jeseník nad Odrou, projíždí první vlak, novojičínští obyvatelé si ale většinou zřízení železnice nepřejí, a proto vlak není napojen do Nového Jičína, ale míří jinou trasou. 2. srpna 1848 se na náměstí scházejí soukeničtí mistři a požadují zákaz používání parních strojů v továrnách. Tuto demonstraci musí rozhánět národní garda. Manuální soukenictví v důsledku používání parních strojů upadá až nakonec zaniká docela. Revoluční rok 1848 byl prvním rokem, kdy novojičínští mohli volit a tohoto práva se jim v tomto roce dostalo hned třikrát, a sice při volbách do Zemského sněmu (vyhrál Josef Tempele), do Říšského sněmu (vyhrál lékárník Faschanka) a Všeněmeckého sněmu (vyhrál Kleinpeter). I když byl Nový Jičín od 16. září 1775 svobodným municipiálním městem, stále musel i v těchto letech platit 1500 zlatých ročně Ferdinandovu konviktu. Od této platby byl osvobozen až roku 1850.

V důsledku zrušení poddanství v českých zemích byly z velké části tehdejší úřady nahrazeny novými. V Novém Jičíně tak vznikají jednak okresní úřady, ale i úřady krajské. Vzniká tak zde okresní soud, berní úřad a okresní hejtmanství pro soudní okresy Nový Jičín, Příbor a Fulnek, dále pak i krajský soud pro okresy Nový Jičín, Příbor, Fulnek, Frenštát, Místek, Lipník, Hranice, Moravská Ostrava, Libavá, Valašské Meziříčí, Rožnov, Vsetín a Bystřice pod Hostýnem. Tak tomu zůstalo prakticky až do prvních let po 2. světové válce.

V polovině 19. století vzniká valná většina dnešních továren v Novém Jičíně. Ke konci 19. století definitivně mizí ruční výroba, kterou nahrazují parní stroje.

Naopak, již v poslední roce 18. století (1799) vznikají základy pozdější světoznámé firmy Tonak, když do města přicházejí kloboučníci Hückelové. Na území Nového Jičína se tak začíná z nenadání objevovat konkurence tehdy ještě hodně silnému soukenictví. Naplno se to projeví v polovině a ke konci 19. století, kdy se město proslaví rovněž díky právě kloboukům. Johann Hückel ve městě založil v roce 1865 první továrnu na strojní výrobu klobouků v Rakouském císařství. Zajímavostí může být, že původně kloboučnická továrna nebyla na místě, na kterém je dnes, a na současnou pozici se dostala až roku 1867. Ke konci 19. století zde pracovalo hodně přes tisíc lidí. I tak však pozdější Tonak nebyl v Novém Jičíně té doby největší továrnou - předstihla jej továrna na doutníky, která v roce 1880 zaměstnávala přes 2500 pracovníků. Byla definitivně uzavřena teprve před několika lety.

Roku 1869 díky podnikateli Friedrichu Pippigovi vzniká v Novém Jičíně plynárna a v návaznosti na to městské osvětlení plynovými lampami. Ve stejném roce na území Loučky vzniká pivovar Bocheta, který se také dochoval až do dnešních dnů. Roku 1879 začal Josef Rotter vyrábět kočárové osvětlení, později se však přestěhoval do Šenova, kde založil základ dnešního Autopalu. V dnešní době sídlí oficiálně na území Nového Jičína, adresa továrny je taky novojičínská.

V rozvoji průmyslu v Novém Jičíně lze rovněž sledovat, jak se po městě začíná ve větší míře rozrůstat německý živel, všechny výše uvedené továrny byly totiž v německých rukou. Z Nového Jičína se díky těmto továrnám stává velké průmyslové centrum tehdejšího kraje.

S rostoucím průmyslem se však počínají objevovat některé nedostatky města, a to především špatné vlakové (v té době tedy vlastně žádné) spojení. Již v roce 1847 mohlo mít město vlakové spojení, které však obyvatelé města odmítli, což se ukázalo v dalším vývoji jako rozhodnutí špatné. Až roku 1869 začínají první vyjednávání se společností, která v té době budovala vlakové spojení na našem území, avšak kvůli vysokým nákladům z dohody sešlo. 9. dubna 1873 podepisuje město konfesi s firmou Moravskoslezské ústřední dráhy, která tak může začít se stavbou. Stavba byla naplánována z Opavy přes Fulnek, Suchdol nad Odrou, Šenov, Nový Jičín, Jičín, Starojickou Lhotu, Palačov až ke Krásnu, se stavbou se hned také začalo, ovšem v důsledku velkého hospodářského krachu v tomtéž roce nebyla nikdy dokončena. Roku 1879 probíhala jednání mezi Novým Jičínem, Suchdolem nad Odrou, Valašským Meziříčím a Vsetínem, ze kterého nakonec Vsetín a Valašské Meziříčí odstoupily a dohodly se pouze Nový Jičín se Suchdolem nad Odrou. Tuto „akci“ však odmítla vláda financovat (jinak ovšem nic proti ní neměla), Nový Jičín se tedy rozhodl zadlužit a postavit si vlakové spojení sám. Netrvalo dlouho a 19. prosince 1880 (tedy 11 let po prvním vlaku v kraji) vyjíždí z Nového Jičína první vlak.

Reakcí na postavení další dráhy, tentokrát z Frýdlantu přes Hodslavice do Valašského Meziříčí, je stavba další vlakové dráhy, která ovšem končí 1 km od první; od té doby má Nový Jičín raritu - dvě navzájem nesouvisející vlaková nádraží. Vlaky touto drahou začínají jezdit 1. června 1889.

1866 vzniká v Novém Jičíně telegraf, roku 1893 je do Nového Jičína přiveden telefon a hned má 30 účastníků.

První „odborníky“ v Novém Jičíně vznikají roku 1869 a patří tak mezi nejstarší v kraji. Nejprve jsou sice ryze německé, později ale začínají být i české. Snahou těchto odborů bylo zajistit dělníkům lepší podmínky práce, například již roku 1874 dosáhly toho, aby město proplácelo jejich členům léky, naopak odbory na oplátku platily městu ročně 25 zlatých. Dále roku 1878 byl založen spolek Všeobecná dělnická nemocenská a invalidní pokladna, která měla za hlavní úkol pomáhat lidem v nemoci. V posledním desetiletí 19. století vzniká v Novém Jičíně několik dalších odborů, jako například textilní, dřevařský a j. Poslední, který vzniká, je až ve 20. století (1902) kloboučnický.

Od října 1938 do května 1945 bylo město součástí Německa. Po roce 1938 poklesl podíl obyvatel české národnosti na 2 000. Válečná

léta město poznamenala spíše celkovým úpadkem než vyslovenými ztrátami. Nedošlo zde k žádným bojovým akcím ani k bombardování.

Nový Jičín osvobodila Rudá armáda 6. května 1945. Krátce po osvobození se do města vrátilo menšinové české obyvatelstvo, kteří zde žili před válkou a společně s nimi přicházeli noví osídlenci z různých krajů Čech, Moravy a Volyně a východních států Evropy.

Po odsunu Němců se poměr národnostního složení obyvatelstva města změnil v majoritní většinu českého obyvatelstva, dosídlením obyvatel z Maďarska, Slovenska, Hané, jižní Moravy. Nedostatek bytů byl řešen masovou výstavbou panelových domů v okrajových částech města, v nichž vyrostla dvě nová sídliště.

Roku 1967 byl Nový Jičín prohlášen městskou památkovou rezervací.

Pamětihodnosti

□ Čtvercové **Masarykovo náměstí** s podloubím, řadou historických domů a Mariánským sloupem z roku 1710 uprostřed. Před sloupem stojí drobná kašna s bronzovou plastikou Fr. Barwiga. V nedávné době přibýly fontánky a miskovitá kašna se s koncem 19. a počátkem 20. století několikrát na Novojičínsku přednášel profesor T.G. Masaryk, zvolený za Novojičínsko dvakrát do říšského parlamentu ve Vídni.

V období před 1. světovou válkou převažovalo ve městě německé obyvatelstvo, začaly se projevovat národnostní rozdíly. Měly silný vliv na život města, zejména po nástupu nacismu v Německu. Nový Jičín se stal baštou Henleinovy strany, zvláště za starostování Dr. Ernsta Schollicha. V roce 1921 měl Nový Jičín 13 226 obyvatel a z toho 3 917 Čechů a v roce 1930 měl 13 997 obyvatel a z toho 4 236 Čechůochou sv. Mikuláše.

□ Měšťanský dům **Stará pošta** (Masarykovo náměstí 20) s dvojitou renesanční lodžii z roku 1563

□ Zbytky **hradeb** ze 16. století s nárožní Farskou baštou z roku 1613 ve východním cípu hradeb.

□ Renesanční **Žerotínský zámek** jižně od náměstí vznikl přestavbou staršího panského sídla v letech 1533-1558 a byl romanticky upraven koncem 19. století. Dnes je v něm muzeum.

□ Farní **kostel Nanebevzetí Panny Marie** je barokní trojlodní s bočními oratořemi, vystavěné na starších základech v letech 1729-1734. Věž v západním průčelí je z let 1587-1618, jak o tom svědčí latinský nápis nad branou. Na věži je zvon z roku 1488, další zvony jsou moderní. Kostel má velmi cenné barokní zařízení, oltářní obraz od Eliase Herberta z roku 1739, plastiky od O. Zahnera a vyřezávané lavice z téže doby.

□ **Kostel Nejsvětější Trojice** z doby kolem 1500 je jednolodní obdélná stavba s pětibokým závěrem a věží v ose západního průčelí. Kostel patrně sloužil utrakvistům a Českým bratřím, po roce 1650 byla dokončena věž a do konce 17. století i většina vnitřního vybavení. Do roku 1890 sloužil jako hřbitovni.